

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 16 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 4 „ — „

Helyben hárho hordva:

Egész évre . . . 20 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 5 „ — „

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 24 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 6 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétéfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség köziratok visszadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, április 25.

Eldurulás.

Hülye, marha, ostoba, számár, szemtelen, disznó, bárgyu, pimasz, gazember. Ezek a liberális sajtó legujabb finom kifejezései. Néhai Sámbar Mátyas és Posta-házy 17. századbéli írókollegáink megfordulhatnak sirjokban. Le vannak pipálva.

A gonosz nyelvek azt mondják, hogy a főudvarmester 100,000 koronás jutalomdíjat tüzött ki a m. kir. tudományos akadémián egy *journalisztikai »modern«* szövegre, mely mint igazi »magyar szó«-tár magában foglalja mindazon szemcsézett gorombaságokat, amelyekkel aztán a XX. század jámbor újságírói egymást simogatni fogják, dicsőségére a társadalmi finomságnak és illedelemnek. A szótárt a »Magyar Szó« és a »Budapesti Napló« szerkesztőségeiben fogják megcsinálni. Már hozzá is kezdtek.

Hanem már a kezdetnél baj van. A két szerkesztőség mindjárt a kezdetben annyira megriadt a saját modorától, hogy most aztán nap-nap után verekednek, aminthogy dukál is. A sok véres párbaj és lovagias duhajkodás éppen alkalmas azt a kedélyhangulatot előidézni, amelylyel a jelzett szótárt megírni szükséges.

Hát csak tessék folytatni ezt a zsánert. Az »Egyetértés« a »Magyarország«-gal, a »Magyar Szó« a »Budapesti Napló«-val csak vonuljanak ki előre. A többi majd jön azután. Azon vesszük aztán észre magunkat, hogy mi nem írunk tulajdonképpen, hanem piszkolódunk, verekedünk, köpdösödünk, rugdosódunk,

mivelhogy *igy illik* cselekednünk a nagy politika szolgálatában. Mily könnyű lesz ezután írónak lenni? Tudás, szív, ismeret, lelkesedés nem lesz szükséges. Egy csomó goromba és arczátlan kifejezés megteszi a szolgálatot.

Mi keresztény író emberek a liberális újságcsinálás e hovatovább szemérmelenebbé váló dekadenciájának csak örülhetünk. Az a politika, amelyet kocsis modorban kiesztelt gorombaságokkal kell szolgálni, nagyon közel van a végleges bukáshoz. Akármit mondjunk is korunk eldurulásáról, még sem kell kétségbeesnünk, hogy azt higgyük, mintha már nem ismernék fel az emberek a madarat a tolláról, a politikust a stílusáról, az irány helyességét vagy helytelenségét a kifejezések tisztességes vagy illetlen voltáról.

Attól a modortól, amelyet a főudvarmesteri újság meghonosított s mely ha nem vigyázunk, az egész sajtót magával fogja ragadni, vissza kell borzadnia a közönségnek attól a politikától, melyet csak piszkolódással lehet megkedveltetni, utálattal és megvetéssel kell elfordulnia társadalomnak, a nemzetnek.

A liberálizmus a magán életben szabadjára hagyja az embert, minden erkölcsi fék nélkül. Igen ám, de az erkölcsi fék nélkül sllattá válik nem csak az erkölcsben, hanem a politikában is. Erkölcsi fék nélkül való sajtó mellett csakugyan disznóvássárrá lesz a közélet és sertés-órákká válnak a szerkesztőségek. Mivel pedig a liberálizmus a maga összes árnyalataiban, elbizakodottságánál fogva magasabb erkölcsi fékező elvet nem ismer, szükségképpen az ő eldurulása.

Bátorkodom hinni, hogy az emberek észre fogják ezt venni a magok ép érzékénél fogva. S hogy észrevegyék, arra nézve a keresztény sajtó nagyon sokat tehet és kell is tennie, csak magára is reá ne ragadjon a gorombaság epidémiája.

Mert könnyen megeshetik ám ez is. Ha az embert sárral hajigálják, bizony nem igen fog narancsokkal dobálózni. — Minket pedig már most is oly mosdatlan szájjal támadnak, hogy higgadtan lennünk sokszor nagyon bajos. Ámde mégis erőt kell venni magunkon. Erőteljesen és kellő méltósággal kell irnunk és sohasem szabad a piszkolódás sarát ellenfeleinkre visszadobnunk.

A katolikus elveknek nincs arra szükségük, hogy a dunaparti hordárok és kofák stílusába öltöztessük őket, de arra sem, hogy minden él és disz nélkül adjuk azokat a világnak alkalmazás végett. Szükség van erőre, sokszor bizonyos érdességre is, de piszkokra igazán soha senkinek sem lehet szüksége, mivel hogy »még az *disznók* is szebben hiznak, ha *tiszta és csinos ólban* tápláltatnak« — mondja egy régi irás. Azért idézzük éppen ezt, mert most sok irást csinálnak a disznókról az emberek.

A keresztény elvek igazi fönsége és magasztos mivolta annál jobban kidomborodik az emberek előtt, minél bájosabb és vonzóbb formákba öltöztetjük azokat.

Azért csak hadd durvuljanak a tisztelt liberálisok minél jobban. Hadd fenjék és csikorgassák fogaikat egymás és a kereszténység ellen még nagyobb dühvel, a mi diadalunk annál közelebb van. Nem egy hitfelekezeté ez a diadal, a

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

B i m i.*

Irla: Rudyard Kipling.

Az orang-utan ott hevert a maga terjedelmes vaskaliczkájában, mely a juhok rekesze mellé volt erősítve. Rekkenő meleg éjszaka volt. Hans Bereitmann és én a gőzhajó orrába cipeltük a fekvő készségeinket; amikor pedig elhaladtunk a ketrecz előtt, az orang-utan föl-emelkedett fektéből és fogait gyalázatos módon csattogtatta felénk. A malay-i szigeteken fogták valahol és most Anglia felé utaztatják; egy shilling belépődíj mellett fogják mutogatói. Négy napig nem művelt egyebet, mint folyton csak dühöngött, üvöltözött és börtöne vasrácsának nehéz rudjait rázogatta. Majd leültött egy *lascar-t* — egy indus matrózt — aki elég vigyázatlanul közel ment a ketreczéhez úgy, hogy elérhette a nagy, szőrös kezével.

— Barátom, mondá Hans Breitman, megállva a ketrecz előtt — neked bizony nem ártana egy kis tengeri betegség. A te »kosmos«-odban tulságosan sok az »Ego.«

Az orang-utan hanyagul csúztatta ki karját a rácszatón. Alig hitte volna az ember, hogy kigyószzerű, villámgyors mozdulattal fog

* Mutatvány a Magyar könyvtár 164-iki számából.

oda kapni a német ember melléhez. Nagy darabot szakított ki a vékony selyem hálóingből. Hans egykedvű nyugalommal lépett hátra és banana gyümölcsöt tépett le a száráról, mely az egyik mentő eszernakból lógott kifelé.

— Tulságosan sok az Ego — mondá Hans, odanyujtva a gyümölcsöt a bebörtönözött ördögnek, mely ezalatt apró csafatokra tépte a selyem zsákmányt.

Mi pedig a szanaszét alvó lascarok közt széttergettük a fekvő készségeinket. Azért jöttünk ilyen előre, hogy mi is kapjunk egy keveset abból a hűvös szeléből, amit a hajó surranása támaszt. A tenger olyan volt, mint a párolgó olaj. A hajónak nyomában támadt hullámok néha mintha tüzlánggal égtek volna; világítva sistergett a tajtékzó hab, távolabb azután megint bele veszett a sűrű sötét folyadékba. Néhány mérfölddel arrább vihar dühöngött: és mi tisztán láttuk megcsillanni a cikázó villámokat. Az árbockosárban kuporgó matróz óráról-órára vontatottban felelgetett a parancsnoki hidon álló őrszem kiáltásaira. A hajó legénysége pedig, el lévén csigázva a hőségtől és a ketreczes majom illatozásától, kedvetlenül és halkhangon cserélgette ki gondolatait. A gépezet nehéz dübörgését folyton hallani lehetett; ezt az egyhangu dobajt csak nagy ritkán szakította meg a lánczok csikorgása, melyek a hamuval telt vödörök tartalmát ejtegették a tengerben. Mans le-

feküdt mellém és rágyújtott az elalvás előtti szivarjára. Természetesen ez volt a legalkalmasabb idő beszélgetni. Hansnak olyan csöndes, megnyugasztaló volt a hangja, akárcsak a sima tenger csobogása, tapasztalatainak pedig olyan óriási nagy volt a tárháza, akárcsak maga a tenger. Mivelhogy az volt neki a mestersége, ide-oda kóborolt a világban s német és amerikai kereskedők számára ritka növényeket, vadállatok és mindenféle néprajzi dolgokat gyűjtögetett. Hosszasan elnéztem a szivarjának parázsló végét, mely jó ideig világított, azután elveszet a sötétben. Közel voltam az elalváshoz. Az orang-utan bizonyosan az öserdőről és régi szabadságáról álmodott; rettenetesen kezdett üvöltöni, mint valami lélek a tisztító tűzben, azután örülten ránczigálta ketreczének vasrudjait.

— Ha most ki találja szabadulni, bizony nem sokan maradnának elevenen, mondá Hans lombán. Egész csinoson nyögöcsél. Nézze csak kérem, milyen szelid lesz mindjárt.

Az orang-utan pillanatnyi szünetet tartott az üvöltözésben. Hans kigyósziszegést hallatott; olyan tökéletes hűséggel utánozta, hogy majdnem talpra ugrottam fektemből. A hosszan elnyújtott gyilkos szisszenés végigroppent a földézetten; a vasrudak rázogotása megszűnt. Az orang-utan reszketett a merő rémülettől.

— Ettől elállott a szava — mondá Hans

katholicizmusból fakadó tiszta kultúra és műveltség tiszta győzelme lesz az a tehetetlen pizskolódás dühe fölött.

Gedeon.

A megczáfolt igazság.

A M. E. írja:

Régen volt, olyan régen, hogy talán már nem is igaz. Mondjuk, hogy hat hónapja. Megirtuk, hogy Károlyi Tibor gróf le fogja tenni a főrendiház elnökségét és utódja Csáky Albin lesz. A hirt hivatalosan megczáfolták, a mi már magában véve szinte dönthetetlen bizonyíték az igazság mellett. Régi hírünk most félhivatalosan ismét feléled és ma már a kormánypárt nyíltan beszéli, hogy a jelzett változás már csak rövid idő kérdése. A hír lényege semmiben sem változott, csak a külformáját módosították oda, hogy Károlyi gróf egészségi okokból vonul vissza. De különben igaz; csak hogy nem saját, hanem a párt egészsége indikálja ezt a visszavonulást. A volt nemzeti párt ugyanis Gulner kinevezésével részlettörlesztést kapott a követeléseire, míg a volt disszidensek még nem kaptak semmit. Csáky főrendiházi elnöksége lesz az ő első részletük, melyet most már hamarabb fognak megkapni, mint különben kapták volna, ha Gulner kinevezése nem jön közbe.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház mai ülése.

Budapest, ápr. 25.

A napirenden ma a kérvények 19-ik számú sorsjegyzékének tárgyalása volt és ezenkívül egy csomó miniszteri válasz régebbi interpellációkra. A kérvényeket Forgách Antal gróf előadó ismertette. Vita tulajdonképpen nem volt, csak mikor a pálinkaivás korlátozása tárgyában beadott kérvényekre került a sor, volt egy kis házszabály-vita. Páder Rezső ugyanis ezuttal is felakarta használni az alkalmat, hogy kedvenc témájával bővebben foglalkozhasson. Az elnök azonban hivatkozott a házszabályok 197-ik szakaszára, a mely szerint olyan kérvények, a

melyek tárgyában a Ház már egyszer határozott, ugyanazon ülésszakban nem tárgyalhatók. Olay Lajos és Buzáth Ferencz a házszabályokhoz szólván ebben a kijelentésben a szólásszabadság korlátozását látják. Förster Ottó pláne fogadást ajánlott fel, hogy az elnöknek nincs igaza. Csak a miniszterelnöknek sikerült a mármár háborgó kedélyeket megnyugtanni, kimutatta, hogy az elnök helyesen értelmezte a házszabályok illető szakaszát.

Komárommegye a kuriai bíraskodásról szóló törvény 7., 8. és 9-ik paragrafusainak törlése iránt kérvényez. Ezek a paragrafusok azok, a melyek a fuvardíjakat, az etetést és itatást megengedik.

Thaly Ferencz szólalt fel a kérvénynél és a törvény szegényfoltjának mondja e szakaszokat, melyek a választási korrupciót törvényesen szankcionálják és a melyek egyenes ellentétben vannak a törvény egész intenciójával, mely éppen a választások tisztaságát van hivatva ellenőrizni. Tisztítsuk meg e törvényt ezektől a szennyfoltoktól. Javasolja, hogy e kérvényt pártolólá adják ki a kormánynak. (Zajos helyeslés.)

Radocza János a kérvényi bizottság eljárását védelmezi és Thaly Ferencz indítványának elvetését ajánlja.

Szell Kálmán miniszterelnök: A törvény még eddig nincs végrehajtva, nincs alkalmazva, nincs kipróbálva. Nem volna tehát sem czél-szerű, sem indokolt azt már most módosítani. Várjuk meg, hogy miként fog ez a törvény beválni az életben. Ezután saját rendeleteiről beszél melyek a fuvardíjakról szólnak és állítja Thalyval szemben, hogy ezek nem okoznak zavart, hanem helyesek és czél-szerűek.

Molnár János, mint komáromi apát-plebános, kívánja hangsúlyozni, hogy mennyire zokon esik majd Komáromnak, hogy a Ház még komolyan sem vette a kérvényt. Elfogadja Thaly Ferencz indítványát annál is inkább, mivel már most is imminens veszélyt lát a törvényben. (Helyeslés.)

Rátkay László csatlakozik Thaly Ferencz fejtegetéséhez. A törvényben levő ellentmondásokat ki kell egyenlíteni.

Buzáth Ferencz szerint alkalmas gyógy-

szereket kell találni s ő nála ilyen mindig kapható. Indítványt nyújt be, hogy küldjünk ki a vendéglátást illetőleg bizottságot, mely a választási étlapot megkonstruálja. (Zajos hoszszantartó derűtlenség.)

Az elnök ezután szavazás alá bocsátotta a bizottság jelentését, melyhez a Ház hozzájárult. Buzáth Ferencz közvetlenül a szavazás előtt visszavonta indítványát.

Ezután az interpelláció válaszok következtek.

A városháza és a Szt. László-templom építése.

— Sztarill Ferencz terve szerint. —

A városház építése tárgyában Bulyovszky József dr. polgármester által pár hóval ezelőtt szétküldött memorandum tudvalevőleg felölelte a Szent László-templom elhelyezésének kérdését is, kifejtve, hogy mily sokat nyerve a Szent László-tér szépségben, ha a templom mostani helye szabad tér lenne.

A törvényhatósági bizottság tagjaiból összehívott értekezlet nem is vette részletes tárgyalás alá a polgármester memorandumát, hanem az irányban nyilatkozott meg a többség óhaja, hogy az új városháza Ujvároson, a régi reáliskola helyén építtessék fel.

Osztyuk azon nézetet, hogy a városháza Ujvároson legyen, de szeretnék, ha a Szent László-templom áthelyezésének kérdésén nem siklanának oly könnyedén át, mert ha most a régi reáliskola helyét beépítik városházával, örök időkre ott marad a templom, a hol most van.

A polgármester által felvetett eszmét láthatóvá tette Sztarill Ferencz jóhírű építész, aki már is sokat fáradt a város szepítésének érdekében. Tervezetet készített, hogy miként lehetne megoldani a templom áthelyezésének kérdését s milyen képet nyerne az által az egész környék.

Az új városháza pedig sokkal alkalmasabb helyet nyerne a Sas szálloda helyén. Az építési költség tekintetében megtakarítást érne el a város, mert a míg a régi reáliskola helyére építendő városházának három óriási homlokzat-

Mogung Tanjongban tanultam ezt a furfangot, amikor majomfiókokat gyűjtöttem valami berliniek részére. A majomtól minden eleven lény fél a világon — csak a kigyó nem. Én hát a kigyót mímélem a majommal szemben, amitől aztán elesendesül és meg sem mukkan. Ennek a Kosmosában tulságosan sok az Ego. Ez már így van a majomnál. Álmos ön? Ha nem álmos, hát elmondok valamit, amit bizony alig fog elhinni.

— Olyan mese nincs a világban, amit én el ne tudnék hinni, — mondám.

— No ha ön megtanult hinni, az már valami. Hát én majd próbára teszem a hiszékenységet. No jó! Tehát a mikor azokat a fiók-majmocskákat szedegtettem össze — 79-ben vagy 80-ban lehetett, ott a Szigetországban, arrafelé ni! — (délnek mutatott az ujjával New-Guinea felé valamerre) — Mein Gott; Elevenen vörös-ördögöcskéket szivesebben fogdosnék össze, mint olyan fiók-majmocskákat. Ha sikerül megfogni őket és az embernek nem harapják le a mutatóját, akkor biztos, hogy nostalgiaiban pusztulnak el, honvágytól halnak meg — meri a majomnak tökéletlen a lelke fele utján állapodik meg a lelki fejlődésnek — azután meg tulságosan sok bennük az Ego. Ott voltam vagy egy esztendeig és egy emberrel akaszkodtam össze, akinek Bertran volt a neve. Francia volt, jóra való, tisztességes ember — minden porczikája természetbuvár. Az a hír volt elterjedve felőle, hogy tulajdonképpen valami megszökött

rab; csak hogy természetbuvár volt és én beértem ennyivel. Mindenféle vadállatot rendre kicsalogatott a maga őserdejéből, elő is jött mind egy szálig. Én azt mondtam, hogy assisi szent Ferencznek a lelke vándorolt beléje; ő csak nevetett hozzá és azt mondta, hogy hiszen soha életében nem prédikált a halaknak csupa tripang-ért cserélte be az állatjait — béche de mer.*

— Ez az ember, ez a minden állatszeli-ditők királya, egy épp ilyen őrdögi barmot tartogatott otthon a házában — egy nagy orang-utan-t, mely azt hitte magáról, hogy ő is ember. Gyermekek voltak még (már mint az orang-utan) a mikor kicsalogatta az erdejéből, azután gyereke, testvére, udvari bolondja, szóval mindene lett Bertrannak. Saját külön szobája volt a házában — nem ketrecze, hanem szobája. Megvolt a lepedős ágya, amibe este belefeküdt és amiből reggel fölkel. Regelenként elszitta a maga szivarját, együtt ebédelt Bertrannal, azután kézenfogva egymást, sétálni mentek úgy, hogy irtózat volt nézni. Herr Gott! Én a tulajdon két szememmel láttam, hogy a bestia hátradől székében és tele torokkal nevet valahányszor Bertran komédiázik velem. Ez a vadállat nem volt barm, hanem ember; beszélt is Bertrannal és Bertran megértette a beszédjét,

* Tripang, a holothurioidéak osztályába tartozó tengeri állat. Francia neve: béche de mer. Kínában és Japánban drágán fizetik, mint aphrodisiacumot.

A ford.

mert én láttam őket együtt. A majom mindig udvarias volt velem, csak akkor rendetlenkedett, ha sokáig beszéltem Bertrannal, ő vele pedig nem állottam szóba. Ilyenkor a nagy fekete őrdög vállon fogott és odább ránczigtált, mint valami kis gyermeket. Nem volt ő barom: ember volt. Nem telt bele három hónap, hogy tisztába jöttem vele; és Bertran is épp úgy vélekedett, mint én. Bimi pedig, az orang-utan, nagy fogai közé szorította a szivarját, kimutogatta a kék színű inyét és úgy körülbelül mind a ketőnknek megértette a gondolatát.

Egy esztendeig voltam ott, meg a többi szigeteken — hol majmokat, hol pillangókat és orchideákat gyűjtögetve. Bertran egyszer csak avval állott elő, hogy meg fog házasodni, mivel hogy talált egy leányt, aki derék, jó leány volt; hát megkérdezett mit szólok hozzá, hogy megházasodik. Én azt mondtam, hogy nem szólok hozzá semmit, mert hát nem én fogok megfélemedni; ő pedig csak tovább udvarolt a választottjának, aki francziába ojtott indus leány volt, — nagyon csinos. Van egy gyufája kérem? Uf! köszönöm. Tehát a leány nagyon csinos volt. Én azonban csak azt mondtam Bertrannak: »Aztán Bimivel mi a száadékod? Ha már engem is elrángat mellőled, ha veled beszélek, akkor mi mindent fog művelni a feleségeddel? Széjjel szagattja tisztára. Bizony barátom Bertran, ha én neked vagyok, akkor Bimi kitömött bőrét adom nászajándékkul a feleségemnek.« Akkoriban én már tudtam egyet-

részt kell kidolgoztatni, addig a Sas helyére emelendő városházának csak két utcavonala s így csak két homlokzata lenne.

A tervezet szerint más előnyök is ajánlják a városházának a Sas helyére leendő építését.

Az új színház mellé hosszú bérházat építtetünk, pedig előre tudtuk, hogy ez eltakarja a színházat, a melynek így csak a hidfelőli homlokzata érvényesül. Mindannyian meg vagyunk győződve, hogy milyen szép lett volna a színház környéke a bazár nélkül, parkirozva. De hát a városnak szüksége van az évi 20000 forint bérre, a miért inkább eltűrjük, hogy színházunk szépsége szenvedjen.

Ha a Sas helyén épülne fel a városháza, a Sztarill Ferencz tervei szerint, nem vesztenék el azt a bérösszeget, a mit az ócska Sas szálloda most hoz, mert az egész utcai vonalon a földszinten jól jövedelmező üzletek helyeztetnének el, a melyek legalább annyi bért biztosítanának, amennyi a jelenlegi jövedelem s a tatarozás sokkal kevesebb összeget emésztene fel, mint jelenleg a Sas.

Különben a Sas-szálloda a jelenlegi rozoga állapotában sokáig úgy sem maradhat.

Egymás után épülnek újabb, modern szállodák, a melyek mellett az ócska Sas elértéktelenedik. Ha tovább is folytatni akarja a város azt a helytelen gazdálkodást, hogy szállodák és vendéglőkkel csináljon konkurrencziát a saját polgárainak, okvetlen nagyobb szabású s drága átalakításokat kell eszközölni, mert csak így biztosíthatja a jövedelmezőségét. Arra nem lehet, sőt nem szabad számítani, hogy a bérlő pinczérányokkal felszerelt sörcsarnokok és obscurus, arczpirító zengerek révén csinál forgalmat s ez által képes a bérösszeg fizetésére.

A templomnak a régi reáliskola területére tervezett építése által a Szent László-tér rendkívül sokat nyerne.

Ennek a keresztülvitelét Sztarill Ferencz építész a következőleg tervezi:

A régi reál- és polgári iskola épületek teljesen lebontandók. Az így nyert szabad téren egy, a környezettől mintegy 50—60 cméterrel magasabban fekvő négyzetes terasse-szerű park alakíttatnék, melynek hossza mintegy 53—54 méter, a Szent László-tér felőli szélessége 42 méter, az építendő templom mögött levő szé-

lessége 65 méter lenne. Ezen park alacsony vaskerítéssel vétenék körül. A park előrése a régi reáliskola első kőkerítésétől 8 méterrel lenne hátrább tolva, úgy, hogy a nagy körös-utcái torkolat kiszélesítették; — Nagy-Teleky-utca felől a jelenlegi fal mentén haladna a park kerítése, a Körös felől pedig 13 méter széles utcát illetve korzót hagyna a körös-parttal párhuzamosan haladna. A park mögött a templomtól számítva, egy 12 méter széles, új utca kötné össze nagy Teleky-utcát Körös-utcával. Az ezen felül megmaradó 1740.00 négyszög méter telek három részre osztva összesen 115 m. utca és térre néző homlokzattal bírna.

A park Szt. László-tér felőli járdájának szegélye a takarékpénztár előtt levő járda szegélyének meghosszabbításába helyeztetnék. A járda itt 4.00 méter széles lenne. Az új templom az új park közepére helyeztetnék homlokzatával a szt. László-térre nézőleg. A templom egész homlokzatának szélességében a járdáról 4—5 lépcső vezetne a templom előtti 3.50 méternyi széles teraszra, honnan a templomba juthatni. A templom körüli parkocskába két oldalt 1—1, a hátsó utcából pedig 2 bejáró vezet.

Az új templom egy három hajóval és kereszthajóval bíró egy tornya román stílusú templom lenne; összes hossza 48 méter, szélessége a három hajónál 20 méter, a kereszt hajónál pedig 30 méter lenne.

Az új templom mellékhelyiségeivel együtt összesen 1080 négyszög méter alapterülettel bírna, maga a templom a mellékhelyiségek nélkül 980 négyszög méter. (A régi templom 440 négyszög méter területtel bír.) A templom és hid közötti területen egy kisebb parkocskát tervezve, mely valami emlék elhelyezésére is igen alkalmas.

A tervben jelezve van a villamos vasút vágányainak elhelyezése is.

A templom mögötti telek 3 részre van osztva, melyek eladhatók lennének a rajta levő épületekkel együtt. Mivel a jelenlegi ódon plebánia épület utcai vonala szintén hátrább tolandó, célszerű lenne a középső új, a templom mögött fekvő telken építeni fel a plebániát, hozzáadva annak jelenlegi kertjét, mely esetben az új sarok telek nagyitható lenne és a régi

plebánia-telek utcai része is értékesítendő volna. A nyert eladó telkek 30—40000 forint értékét képviselnek. Ezen terv végrehajtásával a Szt. László-tér teljesen rendezve lenne. A »Sas« helyén felépített városháza a tér keleti, a felépített új templom pedig, terasszerű parkjával a jelenleg igen szegényesen kinéző Szt. László-tér nyugati oldalát tenné nagyvárosiassá, monumentálissá; míg ha a »Sas« és templom jelen állapotában marad, egyedül a városháza építésével ezen cél eléretni nem fog.

Megjegyzendő, miszerint a Szt. László-templomnak jelenlegi helyéről való eltávolítása úgy a városnak, mint a kath. híveknek közös érdeke!

Sztarill Ferencz építész a tervet felvilágosító leírással benyújtotta Nagyváradi város tanácsához, a mely tegnapi ülésén vette azt tárgyalás alá.

A tervezet a tanács nagy részénél kedvező fogadtatásra talált. Tetszett az eszme azért, mert így megfelelő városházát kapna a város, kevesebb költséggel, mint előzetesen tervezték, továbbá azért is, mert ez által megoldva látnák azt a valóban közszükséget képező dolgot, hogy a mostani templom helyett a város díszére s a hívek javára egy szép új templom díszítene s emelné a környék szépségét.

Legelső kérdésnek és kiindulási pontnak tartják azonban annak eldöntését, hogy hajlandó-e a I. sz. káptalan jelenlegi tagjai a templomot felépíteni s áldozatkészségükkel monumentális emléket emelni, a régi reáliskola telkén, melyet e célra átbocsátana a város.

Egyhangulag elhatározta a tanács, hogy megkeresést intéz e tekintetben a főtiszt. káptalanhoz. És ha kedvező választ nyer a káptalan részéről, felhívja Sztarill Ferencz építész a templom-elhelyezés módzatának az előterjesztésére.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi múzeum (Schlauch-park) nyitva minden vásár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 20 fillérért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5-ig 40 fillérért. Más időben 1 korona.

Április 26. Esküdtészéki tárgyalás.

Április 28. A Berettyó társulat kögyűlése.

Április 29. A tornakör versenyé d. u. 6 órakor.

Május 6. A négyzet kögyűlése.

Május 19. Esküdtészéki tárgyalás.

mást erről a majomfajzatról. »Hát agyonlőjem?« kérdezte Bertran. »Hiszen a te barmod — mondám; — ha az enyém volna, menten lepuffantanám.«

E szavaknál Bimi ujjait éreztem nyakam szirtjén. Mein Gott! Mondom önnek, az a Bimi valósággal beszélt az ujjával; teljes siketnéma ábéczé volt bennök. Nyakam köré csavarintotta a szőrös karját, azután felpöcckölt az államat és szemem közé nézett, hogy vajjon én is megértem-e az ő beszédjét, úgy ahogy ő érti az enyémet.

— No látod! — mondá Bertalan. — Most lőnéd fejbe, a mikor babusgat? Óh te háládatlan german!

De én jól tudtam, hogy most halálos ellenségemgé tettem Bimit; nyakamon keresztül csupa gyilkosságról beszéltek az ujjai. Legközelebb, a mikor Bimit láttam, revolver volt az övemben. Ő hozzá nyult, én pedig fölesaptam a pisztolynak hátsó retesét, mutattam neki, hogy meg van töltve. Bimi sokszor látta, hogyan ölök a kis majmokat az erdőben, hát megértette, miről van szó.

Bertran hát megházasodott és Bimi tisztára kiment a fejéből. Bimi pedig, avval a félig ember lelkével, már most egyedül ugrádozott a tengerparton. Én láttam őt ugrádozni és láttam, hogy egy-egy vastag ágat tört le magának és addig ássa, furja a homokot, míg egy nagy lyukat mélyített, olyat, mint valami sirgödör. Megint csak azt mon-

dottam Bertrannak: »Barátom, nagy ideje, hogy megöljed Bimit. Majd meg bolondul a féltékenységtől.«

Bertran pedig mondá: »Nem bolond biz' az egy csöppet sem. Szereti a feleségemet és engedelmeskedik is neki, mint a parancsolat. Ha egyet szól az asszony, mindjárt hozza neki a papucsát.« Bertran a feleségére nézett, a ki ott ült a szoba tulsó szögletében. Nagyon csinos volt a menyecske.

Én csak tovább firtattam a dolgot.

— Kérlek — mondám — azt hiszed, hogy ismered a majmokat és ismered ezt a barmot, amely agyon töriz-zuzza magát ott a homokban és beleőrül, mert nem beszélgetsz vele? Lődd le, ha hazajön, mert gyilkosság csillog a szemében — igenis, gyilkosság.

Bimi hazajött, de nem csillogott a szeme. Alamuszi, nagyon alamuszi alattomoság lapangott a tekintetében. A menyecskének elhozta a papucsát. Bertran pedig ezeket mondá nekem: — Ugyan kérlek, csak nem akard azt mondani, hogy jobban kiismerted kilencz hónap alatt, mint én tizenkét esztendő alatt? Van-e gyermek, amelyik megöli a maga apját? Én ettem, én tápláltam Bimit és ő gyermekem énnekem. Kérlek ne beszélj többet ilyen bolondokat se a feleségemnek, se nekem.

Másnap hozzám jött Bertran és holmi faládákat segített csinálni, amikben holmi mutatóványokat akartam hazaküldeni. Elmondta, hogy a kertben hagyta a feleségét Bimivel. Én azon-

nal abbahagytam a munkát és mondám: »Menjünk hozzátok és igyunk egy kortyot.« Bertran csak nevetett és mondá: »Gyere hát, hitetlen Tamás.«

A menyecske nem volt a kertben és Bimi nem jött elő Bertran hívogatására. Feleségét is szölogatta, de az sem jött elő. Bekopogtatott a hálószobájukba, de az ajtó be volt zárva — kulcsal. Bertran rám nézett és egészen fehér volt az arca. Én betörtem az ajtót a vállammal. A hálószobának szalma tejébe nagy lyuk volt szakítva és a lyukon be süttött a nap, megvilágítván a padlót. Láttam ön már papirozt a papirkosárban, vagy pedig kártyát szanaszét szórva az asztalon? Nem volt ott semmiféle menyecske. Mondom önnek, nem volt semmi olyan, amiről azt lehetett volna mondani, hogy: no, ez itten asszony. Valami maradékok és foszlányok hevertek a padlón szanaszét, ez volt az egész. Én nézgettem mindezeket a dolgokat és nagyon rosszul lettem a látásuktól; de Bertran egy kicsit messzebbre is széjjelnézett és meglátta, hogy mi van a padlón, a falakon és a lyuk körül a mennyezeten. Erre aztán elkezdett nevetni, csöndesen és halkán, én pedig tisztában voltam a dolgokkal és hálát adtam az Istennek, hogy Bertran megőrült, Nem sirt, nem jajveszékelt és nem imádkozott. Nyugton állott az ajtóban és csak nevetgált magában. Azután megszólalt: »A feleségem bezárkózott ebbe a szobába. Bimi pedig felszakította a mennyeze-

UJDONSAGOK.

* **A polgármester Budapesten.** Dr. *Bulyovszky* József polgármester a ma reggeli gyorsvonattal Budapestre utazik. Utja a miniszteriumoknál elintézés alatt álló ügyekkel van kapcsolatban.

* **A színház építése.** A tanács a színház villamos jelző készülékeit az Egyesült villamosági részvénytársasággal készítteti el, mert ez csinálta a világítási berendezést is és más vállalkozóra bajos volna bizni olyan munkát, melynek használhatósága az összeköttetésektől függ. Ezért nem adhatta ki e munkát *Tátray* Sándor és társa vállalkozóknak. A munkát 1572 koronát tesz. — A színház világításához szükséges gépekre megtartott árlejtésen a legolcsóbb volt a *Ganz és társa* cég. A tanács a munkát ennek adja ki 53516 korona átalányösszegben. — A színház mellékhelyiségeit az ipartestület ajánlatára *Herczegh* Vince és társai asztalos-iparosokkal butoroztatja, míg a színpadi butorokat *Freis* M. és fia céggel készítteti el a tanács. — A színházépítő vállalkozóknak újabb 60.000 koronát utalt ki tegnap a tanács teljesített munkáért.

* **Ülések a városházán.** A város nyugdíjbizottsága április hó 30-án, hétfőn, délután 4 órakor ülést tart, melyen több nyugdíjazás fog tárgyalás alá kerülni. — A város központi választmánya hétfőn tart ülést a polgármester elnöklésével. Tárgya: az 1901. évi képviselőválasztók névjegyzékének megállapítása.

* **Ő Felsége a vízkárosultaknak.** Ő Felsége a legutóbbi árvizek által kárt szenvedett Sopron, Vas és Pozsony vármegyei lakosok segélyezésére magán pénztárából *nyolczezer* koronát adományozott.

* **A májusi előléptések.** Katonai körökben egyébről sem folyik most a szóbeszéd, mint a májusi előléptésről, melyet pár nap múlva a *Verordnungsblatt* már közölni is fog. Hogy mit fog hozni az idej előléptetés, azt nem lehet egész bizonyossággal tudni, de sejtik, hogy kevesebbet mint a múlt évben, mert akkor a ranglista minden fokánál igen bőven omlott a csillageső. A honvédségnél éppen e miatt félnek a

májusi kinevezéstől, mert jól tudják azt, hogy a közös hadsereg kinevezéseinek a közös hadsereg ranglistája e tekintetben éppenséggel nem szab semmi határt, hanem a mi feleslegessé válik ottan, azt kinevezik a m. kir. honvédséghez. Fővárosi tudósítónk úgy értesít bennünket, hogy a májusi előléptetés különösen a *magasabb katonarvos* rangosztályra lesz kedvező.

* **5% kamat a városnak.** Nagyvárad városánál a bérfizetések tekintetében patriarchalis állapotok voltak. A város bérlői úgy fizettek, ahogya akartak s így nem csuda, hogy pl. némelyik bérlőnél a földbérlet hosszú évekről összegyűlt. A városi tanács most szigorúbban fog eljárni a bérlőivel szemben s pontos fizetésre kötelezi őket. Ha azonban mégis elmaradnak valami okból a bérfizetéssel, az esedékes naptól számítva 5% kamatot kötelesek fizetni.

* **A kamara ujjáalakítása.** A kereskedelmi és iparkamarák minden öt évben ujjáalakítandók. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara tagjainak megbízatása az év végével lejár s hogy a kamara működése fennakadást ne szenvedjen, a kereskedelmi miniszter már elrendelte a kamarai választásokat. A városi tanács a választások keresztülvitelére már megalakította a központi bizottságot. Elnöke lett *Rimler* Károly főkapitány, tagjai: *Huzella* Gyula, *Farkas* Izidor, *Beczky* Lajos, *Andriska* Károly, *Láng* József, *Sziládky* Ernő. Ez a bizottság vezeti a választásokat, albizottságokat küld ki a választók összeírására s a szavazást megtartja. A kamarai választók névjegyzékét szabályszerűen közléteszik.

* **A magyar zarándokok utrakelése.** A magyar zarándokok hétfőn reggel a Déli Vasút budai pályaházából utaztak el, mely már rég nem látott falai között ennyi utast. Csoportokba verődve várták a zarándokok a vonatok indulását, mert három hosszú különvonatra volt szükség, hogy az összes jelentkezők kényelmesen tehessék meg a nagy utat. Az érdekes csoportozatok képe is mutatta, hogy ebben a zarándoklatban képviselve van egész Magyarország katolikus népe. Egy csoportban az egyház papjai, közöttük számos kanonok, beszélgettek a pápának bemutatandó hódolatáról, mellettük egy csoport előkelő urinő, közöttük a mágnesvilág egy-egy ismert tagja kezdtek élénk társalgást, a

padokon szerte pedig a vidék jó népe várta az indulást, számos szűrős, ködmönös parasztember, ki most hagyta el először hosszabb időre szülőfaluját. Közöttük forgolódott, fogadta az érkezőket, rendezgette a csoportokat a zarándoklat rendezője: *König* Gusztáv pápai kamarás, kinek érdeme, hogy az óriási zarándokcsereg a legnagyobb rendben indult útjára. Három különvonaton utaznak a zarándokok. Az első vonat reggeli hat óra negyven perczkor indult. *Zöld vonathoz* nevezték el, mert utasainak menetjegye zöldszínű volt és a kocsik ablakán zöldszínű plakátok hirdették a számot, hogy melyik kocsiba milyen számú jeggyel kell beszállni. A falusi népség bámulatos gyorsan és csöndben helyezkedett el. Minden kocsi megtelt s a vonat pontos időben elindult. Ezt a vonatot *Lachnit*, a Magyar Államvasutak főfelügyelője vezette. A második vonatot szintén mint egy husz kocsiból állították össze, a második és harmadik osztályuakból. Ez volt, a menetjegyek és a plakátok színe után a *fehér vonat*. Utasai jobbra papok voltak, köztük sok szemináriumi kék és fekete reverendában. Volt azonban sok falusi nép is, különösen kék mándlis, borotvált arczu sváb porcellán pipával, pirosképtű sváb asszonyok sötétszínű ruhában. Harmadik osztályu kocsiba került különben a szemináriumi növendékek egy része is. Ez a különvonat 8 óra után indult el. Ezzel a vonattal utazott *König* Gusztáv is, a zarándoklat vezetője. Néhány perczcel tíz óra után indult el a harmadik, *vörösnek* nevezett különvonat, amely mintegy tizenhatsz, tulnyomóan első osztályu kocsiból áll. Bajos volna a zarándokcsereg teljes névsorát adni. Az első vonat *ma szerdán, este* kilenc órakor, a második tíz órakor, a harmadik pedig tizenegy órakor érkezik Rómába. A zarándokok egyenesen szállásukra mennek. Másnap, csütörtökön a Szent Péter-templomban nagy istentisztelet lesz, amelyen *Kalocsay* Alán cisztercita rendű áldozó pap, országgyűlési képviselő mond predikációt a szent évről és a magyar katolicizmus kilencszáz éves jubileumáról.

* **Egy derék polgárnő halála.** Egy derék polgárnő haláláról részvétellel értesülünk. Öz. *Fröhlich* Pálné pár napi szenvedés után tegnap reggel elhunyt. Kiterjedt család és rokonság gyászolja a kiváló családanyát. Temetése holnap, pénteken délután megy végbe az ur-utcai gyászháztól. A családi gyászjelentés a következő:

Alulírottak mély fájdalommal tudatják a legjobb anyát, nagyanyát, anyós és rokonnak öz. *Fröhlich* Pálné szül. *Kuncser* Viktóriának folyó hó 25-én d. e. 7 órakor élte 65-ik özevgyesége 8-ik évében, rövid, kinos szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt csendes elhunytát. A meghaldogult halott földi maradványai folyó hó 27-én d. u. 3 órakor fog-nak Uri-u. 537. szám alatt levő saját házában a róm. kath. egyház szertartása szerint be-szenteltetni s az olasz-i sirkertben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent mise áldozat pedig folyó hó 28-án d. e. 10 órakor fog az olasz-i plebánia templomban az egek urának bemutatni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívatnak. Nagyvárad, 1900. április hó 25-én. Az örök világosság fényekedjék neki! *Fröhlich* János, *Fröhlich* Pál, *Fröhlich* György, *Fröhlich* István, *Fröhlich* Olga férj. *Kállay* Albertné az elhunyt gyermekei. *Kállay* Albert az elhunyt veje. *Fröhlich* Jánosné szül. *Vajna* Erzsébet, *Fröhlich* Pálné szül. *Szöke* Sára, az elhunyt menyei. *Fröhlich* Mariska, *Fröhlich* Viktória, *Fröhlich* Pál, *Fröhlich* János, *Kállay* Pál, *Kállay* János, *Kiss* Rozália, *Kiss* István, az elhunyt unokái.

* **Nagyszabású utcarendezés.** A villamos vasut építésével egyidejűleg újból átburkolják a Fő-utczát s a Kolozsvári-utczát. Ezenkívül rendezi a város a temetőkhöz vezető utakat, hogy hozzájuk lehessen jutni esős idő után is. Mindkét munkálatra a mérnöki hivatal terjedelmes javaslatot adott be, melyet a tanács véleményre a szepitési és közlekedési szakbizottságnak kiadott.

tet. Fi donc. No, ez már egyszer így van. Azt a lyukat kijavítjuk, aztán megvárjuk Bimit. Haza jön ő bizton.

Mondom önnek, tíz napig várakoztunk abban a házban, a szobát pedig rendbe szedegettük, úgy hogy megint szoba lett belőle. Egyszer vagy kétszer Bimit is láttuk, amint egy kis darabra kijött az erdősegből. Meg volt ijedve, mivelhogy rossz fát tett a tűzre. A tizedik napon, amint megint csak kibukkant az erdőből, Bertran rászólt és hívogatta. Bimi ficzkándozva és zajongva jött közelebb a homokban, kezében egy hosszú fekete hajfonatot lóbáztatott. Bertran csak nevetett és azt mondta, hogy: »Fi donc!« — mintha mindössze csak valami eltörött pohárról volna szó. Bimi közelebb-közelebb jött a házhoz, Bertran pedig csak nevetélt magában és méz-édes volt a hangja. Három napig kedveskedett Bimivel, mint völegény a mennyasszonyával, mert Bimi nagyon rá-tartós volt és nem engedett magához nyulni. Azután az asztalunkhoz jött Bimi és együtt ebédelt velünk, az a hajfonat pedig, amelyet még mindig kezében tartott, egészen fekete volt és egészen össze volt ragadozva attól — attól, ami a kezére is rá volt száradva neki. Bertran pedig füszeres borral itatta Bimit, amíg berugott és egészen buta lett tőle és — azután — Hans szünetet tartott a beszédben és egyet czuppantott a szivarján.

»És azután?« kérdém.

— És azután Bertran megölte Bimit a maga

két kezével, én pedig sétálni mentem a tengerpartra. Mert ez úgy kizárólag Bertrannak volt a dolga. A mikor visszatértem a házba, a majom már meg volt halva és Bertran ott haldoklott fölötte; de még mindig csöndesen és halkán nevetett és teljesen meg volt elégedve a dolog állásával. Ön ismeri az orangutan erejét — nagyobb az, mint hét ember ereje összetéve. De Bertran mégis csak az Uristen adta két kezével ölte meg. Valóságos csuda volt az.

A vasketreczben megint elkezdődött a pokoli zaj.

— Ah! ennek a mi jó barátunknak még mindig tulságosan sok az Ego a Kosmosában. No, no, csak lassan!

Hans hosszasan szisszentett, mint a legmégesebb kigyó. Tisztán hallottuk, hogy a nagy barom rzeket a ketreczében.

— De hát miért nem segített ön Bertrannak és miért engedte, hogy megölje a majom? — kérdeztem.

— Barátom, — mondá Hans és neki-nyújtzkodott az alvásnak — még én tölem sem volt valami szép dolog tovább élni azután, amikor megláttam azt a lyukat ott a szoba tetjén. Bertran pedig a tulajdon férje volt neki. Jó éjszakát és szép álmokat kívánok.

* Egy nagyváradai cigányprimás Lónyay grófnénak. Bura József, az egyik helybeli cigányzenekar primása és öreg nótaköltője, a ki már Ottó főherceget is megörvendeztette két magyar nótával, úgy hogy a főherceg egy pár aranygombot küldött a saját monogrammjával a nótaköltőnek viszonzásul, most ismét csinált két szép nótát és azok kottáját elküldte gróf Lónyay Elemérnének Bodrog-Olasziba. A két nóta ajánlott levélben van elküldve, hogy el ne veszenek és mellékelve van hozzá egy alázatos instanczia, hogy fogadja Ő Méltósága ezt a pár nótát kedvesen, a miket én készítettem szívem egész melegevel, Bura József nagyváradai zenész. Ő Méltósága bizonyára nagyon, de nagyon meg fog örülni az egyszerű nagyváradai zenész nótás rokonszenvének. A borítékra így nagyon fölírva a cím:

Ő fensége
Stefánia főherceggasszony
Gr. Lónyay Elemérné ő méltóságának
Ajánlva. Bodrog-Olaszi.

A főpostán természetesen nagy föltűnést keltett ez a levél és kézzel-kézzel adták, hogy mindenki megtapogassa azt a levelet, a mely annak a nevezetes magyar asszonynak jut a kezeibe, a ki koronán szerelmet cserélt s mire a levél visszakerült a barátságos cizírogatás alól, a felvevő postahivatalnok új pennát vett elő és egész ambícióval állította ki Bura Józsefnek a revényt s a rovatokat a következőképp tölthette ki:

Postai feladó-vevény

(Cím:) Stefánia, gróf Lónyay Elemérné
-nak Bodrog-Olaszi -ra szóló

237. számú ajánlott küldeményről.

terölt franko- és ajánlási-díj	Kor.	fill.
díj térít vévényért	25	(P. H.)
expressz kézbesítési díj		

Bura József pedig büszkén helyezte a »recepiszt« a lajbi zsebébe és örvendett nagyon, hogy más is ilyen szépnek és fontosnak találja az ő eszméjét, azt, hogy Lónyay grófnénak nótát csinált.

* A vörheny Nagyváradon. A következők szerencsére a város közegészségi szakbizottsága többségének adtak igazat, mikor nem akarták a Nagyváradon tömegesebben fellépett vörheny betegségek miatt az iskolákban a husvét szünetet meghosszabítani. Mint a város főorvosi hivatalától örömmel értesülünk, jelenleg alig van néhány fertőző beteg a város területén. Kanyaró egy sincs, vörheny beteg pedig 3 van ez időszert Várad-Olasziban s a többi városrészekben még kevesebb a vörheny beteg száma.

* Csak bodegát nem. Az építés alatt álló Bazár bolthelyiségeit és az emeleten levő lakásokat a vállalkozók nem tudták mind kiadni s így aligha teljesül az a vérmes remény, hogy a vállalkozók által biztosított évi 40.000 koronánál nagyobb összeg kerül a Bazár bérjövödelmébe fejében a városi pénztárba. A bérlő nélkül maradt 14 boltra és 3 lakásra a városi tanács árlejtést hirdet s az árlejtés Komlóssy József gazd. tanácsnok elnöke alatt május 8-án lesz. Az árlejtés hirdetmény szerint a bolt-

helyiségek közül néhány alkalmas cukrászdának vagy sörháznak. Kikötötte azonban a tanács, hogy bodega nem nyitható a Bazár épületben. Valahára a tanács is megsokalta már a gomba módra keletkezett éjjeli zughelyeket, a melyek a bodega czime alatt rendkívüli morális kárt tesznek.

* Nem lesz automobil forgalom. A Fisher és Kappel cég egy berlini vállalat képviselőjében engedélyt kért Nagyvárad várostól, hogy Nagyváradon önmozgó (automobil) kocsikat hozzon forgalomba a közönség használatára. A közlekedési szakbizottság a kérelem elutasítását véleményezi, mivel ugyanazon utvonalakon lett volna az önmozgó kocsik közlekedése, amelyek az építendő villamos vasut forgalmi körébe esnek s így a villamos vasut jövödelmezőségét kockáztatná. Azonkívül lépten nyomon forgalmi akadályt képez, disztelen. A városi tanács ezen szakvélemény alapján a kért engedélyt megtagadta. Így nem lesz Nagyváradon automobil kocsik.

* Az olasz bor ellen. Zemplén-vármegye minap tartott ülésén egy feliratot szerkesztett a képviselőházhoz, melyben a hazai borgazdaság érdekében az olasz borvám fölemelését kéri. Zemplénvármegye feliratát párolás végett megküldötte Biharvármegyének is.

* Diszes temetés. Nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra Marossy Endre jbirosági albiró fiatalon elhunyt nejét. szül. Rozsly Etelkát. A temetés az elhunyt szüleinek kőfaragó-utcai házából történt. A temetést szertartást Dencs János tb. kanonok végezte fényes segédlettel, minek végeztével az olasz-plebánia templomba vitték a megboldogult drága hamvait, hol lelke üdvéért gyász-szent-mise tartott, A gyászmise után megindult az impozáns gyászmise az olasz temetőbe, hol a családi sírkertben örök nyugalomra helyezték. A diszes érckoporsón a férj és fiacskája valamint az édes apa és testvérek koszoruja volt elhelyezve. A koszorúk feliratai a következők voltak:

Imádott Etuskának — Endre és a kis István.
Részvétlen jó leányomnak és testvérünknek — Szerető édes atya testvérei.
Felejtethlen Etuskának — Vilma néni.
Felejtethlen jó Etelkának — Rozsly Gyula és neje.
Forrón szeretett Etuskának — Anyósa.
Felejtethlen sógornóknak — Béla, Mariska, és Féri.
Szeretett Etuskának — Mariska és Ilona.
Őszinte részvéte jeléül — A Sziládky család.

A gyári tanulók — Szeretők jeléül.
Részvétük jeléül — az összes gyári személyzet.
Tisztelete jeléül — Brodi Samu és családja.
Felejtethlen jó Etuskának — Gizus és Mariska.

A diszes temetést Veiszlovits Adolf és fia végezte.

* A közkórház csatornája. Nagyvárad város közegészségi szakbizottsága tegnap délután ülést tartott a városházán. Biharvármegyei közkórházából eddig az összes szennyvizet a Páris-patakba bocsátották. Ez közegészségi szempontból nem tűrhető tovább, mivel fertőző anyagok is kerülnek a patak vizébe s a környék levegőjét megfertőzteti. Ennek elhárítására egy csatorna-tervet készített a vármegye, a mely a kórházból Kőfaragó- és Széles-utcán át vezetné a kórház szennyvizét a Körözsbe. A két utca házaiból is ebbe a csatornába bocsátának a szennyvizet s ezért a város is hozzájárulna a csatorna építési költségeihez. A tanács véleményes jelentést végett kiadta az ügyet a közegészségi szakbizottságnak. E felett tanácskozott a szakbizottság. — Jelen voltak: dr. Grósz Albert elnök, dr. Baróthy Ákos, Stark Gyula, dr. Kornstein Lajos, dr. Kutiák Agoston, Busch Dávid, dr. Mayer Agoston, dr. Nemes Aron, Guttmann József, dr. Kazay Kálmán. Elnök előterjesztette a szakbizottság összehívá-

sának okát s dr. Baróthy Ákos ismertette az ügyet. A csatorna építéséből 6000 frtot a vármegye, 6500 frtot a város viselne. Akként éppitették a csatorna, hogy majdan beilleszthető lenne az általános csatornázás keretébe. Dr. Frank Ödön orsz. közegészségi felügyelő és a városi főmérnöki hivatal jelentésének felolvasása után Busch Dávid főmérnök előadja, hogy a csatornát akként kell készíteni, hogy az általános csatornázásnál legalább a szennyviz és csapadék-víz levezetésére használható legyen. Ajánlja a csatornának a terv szerinti kiépítését. Dr. Kazay Kálmán szerint hibás a terv és a számítás. Közegészségi tekintetben nem állja ki a kritikát. Nagyon komplikált a desinfektor sincs biztosítva, hogy jó. Megtakarítást ér el vele a kórház, tehát készítesse el a vármegye. De akkor is nem Széles-utcánál, hanem a városon alul vezetessék be a csatornát a Körözsbe. Közegészségi tekintetben teljesen ellene van. Az egész javaslatot tegyék félre. — Busch Dávid főmérnök válaszol dr. Kazaynak. — Rimler Károly védi a tervezetet. A kórház érdeke a város érdeke is. Meg kell ragadni az alkalmat, hogy végre az eddigi állapotokon segítsenek. A deszficiáló készülék jól fog működni. A városnak a hozzájárulása számításba sem jöhet. Ajánlja hogy véleményezze a szakbizottság a csatorna kiépítését. — Dr. Kornstein Lajos a csatorna építését szükségesnek tartja, mert a mostani állapotokon segítve lesz. Dr. Baróthy Ákos szintén a csatornaépítés mellett szól. — Dr. Kazay Kálmán különvéleményét írásban is be fogja adni. A szakbizottság a csatorna kiépítését javasolja.

* Névmagyarosító nemes. Ő Felsége megengedte, hogy domonyi Brüll Ödön földbirtokos és gyáros budapesti lakos és kiskorú gyermekei magyar nemességük és domonyi előnevük épségben tartása mellett vezetéknévüket Domony-ra magyarosíthassák.

* Gyilkosság önvédelemből. Egy elzüllött vén ember akarta meggyilkolni jöltevéjét és iakásadóját, a ki azonban életével fizette meg a gyalázatos merényletet. Sáríts Lázár nagybecskereki lakos valamikor igen jó módban élt, de iszákossága teljesen tönkre tette. Végül csak a házacska maradt s azt eladta Kovács Simonnak azzal a kikötéssel, hogy a házbán Sárítsnak állandó lakása legyen holta napjáig. Kovács kifizette a vételárt és Sárítsnak egy szobát rendezett be. A mig a ház árában tartott. Sárítsal nem volt semmi baj, de a pénz lasacska elfogyott s ettől kezdve Sáríts folyton veszekedett Kovácsal és annak családtagjaival Kovács a békesség kedvéért többször kisegítette Sárítsot élelemmel és ruházattal, de ez mind nem volt elég, mert Sáríts a mint egy kis pálinkához jutott, újra kezdte a veszekedést. E napokban ismét részegen tért haza Sáríts. Élesre fent kést vett magához s azzal az udvaron megtámadta Kovácsot, Kovács kicsavarta a kést Sáríts kezéből és betuszkolta a szobába. Sáríts nem nyugodott bele a helyzetbe, hanem baltát vett elő s azzal berontott Kovács hoz s annak fejére akart csapni. Kovács fölfogta a csapást, — miközben karján könnyebb vágást kapott és kicsavarta Sáríts kezéből a baltát. Sáríts ekkor fojtogatni kezdte Kovácsot, miközben Kovács a kezében volt baltával egy hatalmas csapást mért Sáríts fejére s azt ketté hasította. Sáríts holtan bukott le a földre. Kovács azonnal önként jelentkezett a hatóságnál.

* Rablógyilkos testvér. Vakmerő rablógyilkossági kísérlet történt a napokban Nagy-Jócsa torontálmegyei községben, Gilde János nagy-jócsai gazdaember földeket adott el e napokban a miért 3200 forintot kapott. Az nap, a mikor a föld árát kifizették neki, a pénz átvételén jelen volt Gilde János a testvére Gilde József is, egy elszegényedett iszákos ember. Gilde János a pénz átvétele után úgy nyilatkozott testvére előtt, hogy a pénzt másnap beteszi a takarékpénztárba. Gilde József azonban azt gondolta, hogy jó lenne azt a pénzt neki megszerezni, miért is vakmerő tette határozta el magát. Az nap éjjel ugyanis bekormozta az arcát és egy élesre fent baltát magához véve bahatolt testvére lakásába azzal a szándékkal, hogy a pénzt elrabolja. Gilde János a leányá-

val hált egy szobában és véletlenül ez alkalommal a leány fektűt abban az ágyban, hol apja szokott aludni, az apa pedig a leánya ágyában. A gonosz testvér, a mint a szobába behatolt, egyenesen ahhoz az ágyhoz tartott, a hol Gilde szokott fektűdni s ott elkezdett tapogatózni. A leány erre felébredt és gyufát gyújtott. A világosságnál a leány megismerte nagybátyját és elkiáltotta magát: »Mit akar Franczi bácsi! — de ebben a pillanatban a rabló előrántotta baltáját és lecsapott a leány fejére. Gilde János a leány sikoltására felébredt s a mint meglátta a rablót, lekapta a falon függő revolvert s azzal rálőtt a rablóra. A rabló a lövés után, — a mely csak karját horzsolta, — elmenekült. A sérült leány másnap reggel meghalt. A gyilkosi a csendőrség elfogta, a ki beismerte borzalmas tettetét.

* **A Duna halottjai.** Tegnap reggel három holttestet fogtak ki Budapesten a Dunából. A Ferencz-Jézsef-rakparton egy 25 évesnek látszó férfi holttestét vetette ki a víz, a felső rakparton pedig egy körülbelül 40 évesnek látszó, már felosztásnak indult férfi holttestét fogták ki. Személyazonosságuk nem volt megállapítható. Mindkettőt a rákos-kereszturi új temető halottas házába vitték. Reggel 7 órakor pedig az esztergomi vasuti hidnál a péksziget budai oldalán egy fiatal ember holttestét fogták ki. A rendőrség a nála talált iratokról megállapította, hogy a szerencsétlen Starer Ferencznek hívják s 17 éves nyomdász inas, a ki a mult héten tűnt el Báthory-utca 20. szám alatt lévő lakásáról. Eltűnésekor levelet hagyott hátra a melyben az írja, hogy reménytelen szerelem kergeti a hullámsírba.

A szerelmes asztaloslegény tragédiája.

Nagyvárad, ápril 25.

Egy huszadik századbeli emberre nézve szinte bosszantóan szentimentális szerelmi történet tragédiája játszódott le az elmúlt éjjel.

Egy reménytelenül szerelmes asztalos legény eltanulta a csalódott cselédleányoktól, hogy mi a szerelmi csalódások megoldásának leg-egyszerűbb, legszokottabb módja és gyufaoldatot ivott. És még hozzá úgy halt meg, hogy végperceiben is egy szerelmes népdalt dudolt a gyufaoldattól büzősen füstölögő ajaka, reggelre pedig megérkezett az öngyilkos címére egy női írású névtelen levél:

«Miért nem jöttél el, hiszen vártalak?»

A szentimentális szerelmi tragédia részletei a következők:

Ország Antal nagyváradai orgonaépítő műhelyében dolgozott már több hónapja Szilágyi Imre gör. kel. vallású 20 éves asztalossegéd, a kit úgy ismertek a társai, mint a ki megállja helyét ugyan a műhelyben is, de a jövőjével nem sokat gondol. Mulat s a hogy a heti keresménye birja a jóbarátaival, ismerőseivel szemben gavallérosodik. Olyan előkelő könnyelműséggel szórta szét azt a pár forintot, a mit egy heti keserves munkájával keresett, mint egy mánás urfi az apanázst.

A kinézése után is előkelőbb volt Szilágyi Imre mint egy asztalossegéd. A mikor nem volt munkában, mindig kihuzta magát elegáns fekete ruhájába. De ettől eltekintve is, Szilágyi Imre nagyon elegáns tartású legényke volt. Magas, vékony, fekete hajjal és pörge, fekete bajusszal, szóval egész viseletén és kinézésén nem látszott, hogy atyja a körmösdi pusztán juhász-számadó, a felnőtt testvére meg a bojtárja. Természetes, hogy ama bizonyos körökben nagy sikerekkel dicsekedhetett.

Csak hogy a gyalupad mellett felnőtt Don Juan-nak érző, szerelmes szíve is volt, a mely azután őt végveszélybe vitte. Szeretett egy leányt kimondhatatlanul, a ki azonban nem viszonozta szerelmét. Ez a szerelmi indolencia a napokban azután végleg elkészerítette a szerelmes asztaloslegényt s mindinkább megérelle benne az öngyilkosság gondolatát. Az utóbbi napok alatt folyton szomorkodott, meg ivott bujában, tegnap reggel pedig már nem is állott

munkába, hanem a műhely előtt szomorúan alá s fel sétálgatott. Ha kérdezték baja felől, azt felelte rá, hogy beteg nagyon.

Déltájban eltávozott hazulról és nem láták csak estefelé hazajönni. Éjjel 9 óra után nagyon rosszszul lett, mire egyik társa karonfogta Szilágyi Imrét és bevitte az Irgalmas rend kórházába, a hol néhány percz alatt rettentően kínos gyomorgörcsök gyötörték. Dr. Wimmer Julián irgalmasrendi főorvos és Horváth Amadeus alorvos ápolás alá vették a beteget, a ki semmi képen sem akarta elárulni, hogy mivel mérgezte meg magát. Az orvosok hosszas rábeszélésére végre engedett és iszonyu kínok között megvallotta, hogy őt pakli gyufából készült oldatot vett be. Dr. Wimmer Julián főorvos azonnal beadta az ellenmérget, de már késő.

A beteg deliriumában folyton szerelmi csalódásával foglalkozott s félhalkan dudolta:

Az hagyott el kit szerettem,
Boldogtalannak születtem stb.

A hajnalban fél 5 órakor iszonyu kínok között meghalt.

Még ma délelőtt akart a pósta kézbesíteni Szilágyi Imre nevére egy levelet, a melyet most már a rendőrség vett magához, hogy közelebbi okokat találjon benne az öngyilkosságra nézve. Ezt nem talált, hanem talált a levélben pár sort női írással, a mi talán megváltotta volna a szerelmes asztalossegédet.

»Miért nem jöttél, mikor vártalak! — így szólott a levél.

Még az esteli vonattal érkezett be az elhunyt testvére a körmösdi pusztáról és egyenesen testvére lakására ment, hogy valami üzenetet adjon át neki, itt azonban tudatták vele, hogy testvére beteg lett és bevitték az Irgalmasok kórházába. A testvér gyanútlanul ment reggel a rendes látogatási órában a kórházba és ott találta testvérét *holtan*.

Vilámesapásként hatott ez a szomorú eset a juhászbojtárra, a kire most még az a szörnyű teher nehezedik, hogy a szerencsétlen esetről a szülőket is tudósítsa.

Az öngyilkos temetése f. hó 26-án d. u. 4 órakor fog végbe menni az Irgalmas rend kórházából.

Délafrikai háboru.

London, április 25. (Feladták éjjel 12 óra 12 perczkor.) Roberts lord táviratozza Bloemfonteinből tegnapi kelettel: *Brabant* és *Hart* tegnap megkerülték az ellenség hadállását, a mely meg akarta akadályozni az észak felé való előnyomulást és heliograffal összeköttetésbe léptek *Dalgely*-vel, a ki azt jelentette, hogy mindnyájan jól vannak. *Brabant* és *Hart* vesztesége tegnap és vasárnap 14 sebesült volt. Tegnap délután egy órakor Wepenertől délre körülbelül 8 mérföldnyire állottak. A *Polecarew* vezetése alatt álló 11. hadosztály és *French* tábornok két lovasdandára tegnap délután komolyabb harc nélkül Tweede-Gelukba ért és heliografikus összeköttetésbe lépett Rundle tábornokkal. *Hamilton* tegnap lovasított gyalogsággal elfoglalta a sannahsposti vízművet. Minthogy az ellenség a szomszéd dombokat meglehetősen nagy haderővel tartja megszállva, *Hamilton* támogatására kiküldték a 9. hadosztályt. *Maxwell* dandára tegnap kelet felé nyomult előre és veszteség nélkül elfoglalta azokat a helyeket, a melyek a *Modder* folyónak *Krantzkaal* mellett lévő hidját dominálják. Ez a hid nagyon fontos pont, mert a búrok a mult héten nagyon sokat használták.

London, április 25. A Reuter-ügynökség jelenti Maszeruból tegnapi kelettel: A búrok ma reggel négy ágyu fedezete alatt kemény támadást intéztek *Dalgely* hadállásának északi részére. Az angolok visszaverték a támadást, mire a búrok a sikságra vonultak, a honnan

több órán át puskatüzélést folytattak nagy távolságról. Devettsdorp felől ismét ágyuzás halatszott, de semmisen vall arra, hogy az angol hadak ma előbbre jutottak.

London, április 25. A Daily-Newsnak jelenti Lourenco-Marquezból tegnapi kelettel: Az amerikai ambulancia szombaton visszament Amerikába, mert nem volt megelégedve a búrok bánásmódjával. Hir szerint a pretóriai dinamitgyár alkalmazottjai, a kik már fél esztendeje nem kaptak bért, abban hagyták a munkát. Hire jár továbbá, hogy *Mayer* Lukács tábornok elesett.

Igazságszolgáltatás.

A gyermekgyilkosok.

Budapest, április 25. (Saját tud. táv.) A budapesti esküdtszék ma hozta meg ítéletét a Ziegler—Sonnenberg-féle gyermekgyilkolási bűnyűben, melynek tárgyalása már negyedik nap tartott. Az összes vádlottakat fölmentették. Az ítélet kihirdetésekor a hallgatóság éjjezt s dr. *Friedmann* Bernát ügyésznek, ki az ítéletben megnyugodott, nagy ovációzt rendeztek. A kapuk előtt nagy tömeg gyűlt egybe, mely a kilépő vádlottakat éljenezte. *Ziegler* orvos a néptömeg előtt *Sonnenberg* Paulát megölelte és együtt távoztak.

A segédjegyző büne. Egészen fiatal ember még *Schenk* Lajos bélfenyéri volt segédjegyző, aki tegnap magánokirat hamisítás miatt került a vádlottak padjára.

A jó kinézésű fiatal ember, akivel hivatalában mindig meg voltak elégedve, azt a szerencsétlenséget követte, hogy egy alkalommal amikor nem volt pénze, meghamisított egy postai receptiszt és azzal felvette az egyik asszonynak a postán érkezett huszonegy forintját.

És ezért a huszonegy forintért a szerencsétlen ember tönkre tette egész jövőjét, nemcsak elvesztette állását, hanem bűnpert folyamatba tettek ellene.

Mindenkit meghatott a szerencsétlen ember vallomása, aki hallotta. Beösmerte, hogy ő írta alá a receptiszt a címzett asszony helyett és hogy ő vette át a pénzt, de azzal védekezett, hogy nagy nyomorban volt és hogy a pénzre okvetlen szüksége volt.

A törvényszék a megtévedt ifjút a legkisebb büntetéssel sujtotta, hat hónapra ítélte el.

Agyonütötte a fa. *Sepsényi* Gergely fanciesidai lakos már elmúlt hatvan éves, de törvény előtt még nem állott csak tegnap. Az öreg ember gondatlansággal volt vádolva, aminek következtében egy ember meghalt.

Béres gazda volt a vádlott egy pusztán. *Sepsényi* tavaly nyáron egy nagy, hatalmas nyárfát vágatott ki az ut széléről, azonban nem voltak eléggé gondosak, hogy a fa alatt szekerek jártak. A fa pedig hamarabb dült ki, mint gondolták és egy arra menő szekeres *Lézó* Simont agyonütötte.

Sepsényi a törvényszék gondatlanságból okozott emberölés miatt helyezte vád alá.

A tárgyaláson a vádlott folytonosan ártatlanságát hangoztatta, hogy, hogy amikor a törvényszék a lehető legenyhébb büntetéssel sujtotta, *tizenöt forint*ra ítélte, a vádlott ezt az ítéletet is megfélebbzte.

A nagyváradai kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: *Dr. Marienescu Atanas*.

531 Marsovszky László — Bakos Juliánna.
531 Korodi Mária — Jónás Lajos.

543 Mészáros István — Szabó Sára.
544 Kertmegi Zsuzsanna — Ladányi István és társa.
674 Török József — Győri Mária.
1094 Stark Sámuel — Kandars Emma.

Előadó: *Dr. Gedeon László.*

3268 Palyó Márton — Vajgely János.
3531 Kóti Juliánna és társa — Heder Katalin és társa.
3534 Gere Katalin — Gere Mitru.
828 Schwartz Ábrahám hagyatéki ügye.

Előadó: *Czvek Kálmán.*

3465 Özv. Szika Jánosné — Bienstok Lipót és társa.
3466 Mundrics Rozália — Fehér T.
3571 Czapós Juon — Czapós Gavrillanó és társa.
3626 Mahter Gusztáv — Rothman Jakab.
3627 Dr. Vári Szabó Béla — Tar György.
3650 Szilágyi Antal — Szilágyi Imre.
3652 Magdu Döme — Morár Floare.
3676 Miska Tódor és neje — Butár Geraszin és társa.
3710 Szászrégeni takarékpénztár — Bibászky György.
3713 Nagyvárad takarékpénztár — Dr. Salávy Gézáné.
3778 Amon Lajosné — Freitner E.
3793 Angol-osztrák bank fiókja — gróf Csáky.
3824 Goldberger Lázár — Vörösmarti Imre és társa.

Előadó: *Dr. Imrik Péter.*

431 Pantye Dan János és társa — Pafukán Juon.
469 Grosz Lajos — Pákozdi Ferencz.
736 Bihoreana takarékpénztár — dr. Stokker József.
853 Békésmegyei takarékpénztár — D. Pikó Juliánna.

TANUGY.

Tanár-választó gyűlés. Ma d. u. 4 órakor lesz az iskolaszék választó gyűlése, a midőn a polg. fiu iskolánál egy tanári állást töltenek be. Az iskolaszék jegyzőkönyvi határozattal ezen állásra *Huszár* Károlyt alkalmazta már 2 éve, csak a formai dolgok megtartásaképp hirdetett pályázatot és most csakis véglegesíti, midőn ehhez oklevelének bemutatását költötte. Különben is általános elismerésben a legkitűnőbbben felel meg e derék szaktanár és hisszük, hogy az iskolaszék méltóbbat nála nem választhatna akkor, midőn már előzetesen is sikeresen működött a mit az iskolaszék is ismer. Másrészt meg vagyunk győződve arról, hogy az iskolaszék most sem tér el attól az eddig is követett eljárástól, hogy a kit a községi iskolánál hosszabban alkalmazott és működésében kifogástalan volt, a választásnál mellőzni nem fogja.

SZINHÁZ.

Az Uránia Színház Nagyváradon. Kolozsvári Nagy József, az *Uránia Színház* igazgatója tegnap Nagyváradra érkezett, hogy az Uránia Színház Nagyváradra való lejtövetelét előkészítse. A színházat a Fekete Sas nagytermébe rendezi be és alkudozásba lépett *Rimanóczy* Kálmánnal a villanyvilágítás bevezetése iránt, minthogy a villanyfény a mutatványoknál okvetlenül szükséges és ha ez iránt a villanytelep tulajdonosával megegyezésre tud jutni, úgy az előadások már szombaton megkezdhetnek.

REGÉNY-CSARNOK.

EL MATARIFE.

Francoziából fordította: V. A.

II.

21.

Lecumberri-be mentünk, áthatoltunk a sierra d'Arar-en s az alsó Amescosa felé fordultunk. Annnyira könnyen viseltem el a fáradságot a két hosszú állomás között az ormokon és a havon keresztül, hogy többé nem is tartottak ujoncznak. A második nap este felé, mikor Echarrri-Aranaz-hoz közeledtünk, előhírnökeink az ellenség elcsapatát jelentették. Ez Lorenzo hadosztálya volt, ki az utat akarta előttünk elzárni. A vezérő kapitány előnyösen széthelyezte csapatait és én először láttam meg a christino-kat. Ágyulövényire vártak bennünket. Mikor az önkéntesek megpillantották az ellenséget, örömkialtásokat hallattak és elkezdtek a mutchico-t táncolni; én velük. Így vártuk az ellenséget. Lorenzo, ki cselt adott, taraczkokat küldött felénk. Ez az ágyudőrej engem felbuzdított és hangosabban kiáltam, mind a többiek: Előre! előre navarraiak! Ai, ai, Nafarro! A bajneterre került a sor, de az ellenség nem várt be bennünket, elbujt a bokrokban. Én felbőszültem, hogy nem próbálhattam ki fegyveremet. Ettől a pillanattól, barátom, mindenről megfeledkeztem és tetőtől-talpig katona lettem, nem is kellett, hogy fél Zumalacarre legyen belőlem!

Lásna, rom négy nap mulva ezen első találkozás után egy éjjel őrt állottam ajtaja előtt, egy tanyán a sierra di Andiasban, hol szállásolva voltunk. Tompa hideg volt és dermedeztem, mert nem volt köpenyem. Az éj közepén, hirtelen megnyílik a házikó s a vezér kilép belőle félig öltözötten, keresztül ugrik fegyveremen és kiáltja: — Szerencsétlen! nem hallozt-e ezt a zajt? — Tisztelettel kitérve feleltem: — den Themas, nyugodjék meg és hagyja, hadd teljesítem kötelességemet. Nem hallja, hogy öszvérek, melyek élelmiszert szállítanak nekünk. Valóban láttunk egy szállítmányt érkezni a szomszéd faluból. A tábornok rám ismert, visszatért a házba anélkül, hogy egy szót is szólt volna és azóta nagy barátsággal viseltetett irányomban.

Azért hoztam föl ezt a vonást, mert jellemzi azt az embert, ki mindig vigyázott és nem ismert nyugalmat. Hiszi ön hogy senki sem volt soha oly alkalmas háborúra, mint Zumalacarre? Némelyik, Caesar, Turenne, Napoleon, és ki még? . . . Láttam ezt a rémes félistent, két ezer rosszul fölszerelt és gyakran töltény nélküli emberrel tönkre tenni három sereget és rettegésben tartani az összes christino vezéreket, — azután lassanként, pénz és fegyver nélkül, erősség nélkül 15 hadcsapatot toborzott össze, melyekkel megtámadta a christinokat.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Három császár találkozása

Budapest, április 25. (Saj. tud. táv.) Királyunk, a czár és *Vilmos* császár az ősszel találkozni fognak valószínűleg egy hadgyakorlat alkalmával, melynek helye azonban eddig még nincs meghatározva.

Terjeszkedés dél felé?

Budapest, április. 25. Az *Onopost* montenegrói lap szerint a dalmát hadtest parancsnokság katonai raktárakat és laktanyákat létesít Cattarón kívül öt helyen. Miért ez a gyors mozgósítás, — kérde az *Onopost*, — ha csak Ausztria — Magyarország nem szándékozik dél felé előre nyomulni.

Lónyayék utja.

Róma, április 25. *Lónyay* Elemér gróf és neje holnap Rómából *Gryesbe* utaznak el és ide fog érkezni *Erzsébet főherczegnő* is.

Uj kábel.

Budapest, április 25. (Saját tud. táv.) A magyar kormány *Fiume* és Ancona között az Adria tengerben kábelt akar létesíteni és lépéseket is tett már ez iránt az olasz kormánytól is, a mely örömmel egyezett e tervbe s így a létesítés előtt mi akadály sincs.

Merénylet az olasz király ellen.

Róma, április 25. Tegnapelőtt a midőn *Umberto* király a löversenyekre hajtattott ki, egy szegényes ember a kocsit után rohant, a rendőrök azonban rávetették magukat a szaladóra mielőtt még a kocsit elérte volna. Az incidens a hivatalos körök a legnagyobb titokban tartják.

A német császár a párisi kiállításon.

Berlin, április 25. Hir szerint *Vilmos* német császár meg fogja látogatni legközelebb a párisi kiállítást.

KÖZGAZDASÁG.

Nagyvárad hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyvárad piacton 1899. ápr. hó 24-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 14.60—13.90. Kétszeres buza 11.30—10.70. Rozs 11.10—10.60. Arpa 10.40—10.—. Zab 10.—.—9.80. Tengeri: 10.70.—10.20. Borsó 30.—. Lencse 34.—. Bab 12.80. Köleskása 24.—. Burgonya 4.—. 100 kiló lángliszt 27.—. zsemlyeliszt 25.—. fehérkenyér liszt 24.—, barnakenyér liszt 21.—. széna fuvarral 4.20, szalma 1.— Szalonna 100.—, 6 kiló zsup-szalma —14, 150 dkg alom-szalma —08. 1 köbm. bükkfa 6.40, tölgyfa 6.—, cserfa 6.60, 100 kiló marhahus —.96, öntött gyertya —.90, Lámpaolaj —.84. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —.80. Pálinka —.64, Szilva-pálinka 1.80. Szesz 1.90. 1 mm. kőso 21.50, nyers fagyú —.46. olvaszt. fagyú 64.—, szappan 48.—, mosott birka gyapju —.—, magyar gyapju —.—. Egy hektoliter ó-bor 64.—, uj bor 43.50, mész 2.40, kemény faszén 3.40, puha faszén 3.—, kendermag 20.—. köles —.—, repce —.—, dió 54.—, mogyoró —.—, aszalt szilva 50.—. Egy kilogramm savanyu káposzta 20, szalonna 1.12, sertéshus 1.—4, juh-hus 68, veres hagyma 16, fog-hagyma 48, bors 2.—, paprika 2.40, barnakenyér 20. Egy liter kőolaj 44, mm. bükköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Marha ártáblázat 1899. április hó 24-ről. Egy pár első rendű jármás ökör 620—680, egy pár másodrendű jármás ökör 490—590, egy pár harmadrendű jármás ökör 250—480, 1 drb fejős tehén 100—240. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 150—210. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 116—168. 1 drb. veres borju 14—30, 1 drb. fél éves borju 34—45, 1 drb egy éves borju 46—69, két éves borju 68—146. 1 drb hizott sertés 88—140, 1 pár fél éves 28—36, 1 pár egy éves sertés, 36—64, 1 pár két éves sertés 64—120. 1 drb igás ló 140—260, 1 pár ökrébőr 34—42, 1 pár tehénbőr 24—32. 1 pár bojubőr 10—16, 1 pár lóbor 10—20.

Forgalmi kimutatás 1899. évi április hó 24-ről. Tiszta buza körülbelül 370 hltr, kétszeres buza 120 hltr, rozs 200 hltr, árpa 120 hkl. zab 220 hltr, tengeri 330 hltr, burgonya 680 hltr. Lásbas jószágok: Hizott sertés mintegy 90 drb, félhizott 150, sovány 160, südő 240, ma-

lacz 380, hizott marha 7, jármás ökr 240 fejs tehén 200, borju 190, bivaly 3, juh és kecske 470, ló 200.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántúl eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, április 25.

Az irányzat csendes.

Osztrák hitel	869.70
Magyar hitel	870.50
Allamvasut	321.60
Rimamuránvi	812.—
Magyar jelzalog	231.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

Budapest, április 25.

Buza októberre	7.99
Buza áprilisra	7.96
Uj tengeri	5.51
Rozs okt.	6.96
Zab okt.	5.82
Káposzta, repce, aug.	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. április 25-én.

Magyar aranyjárdék 4%	97.50
Magyar koronajárdék	92.90
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4/0%	101.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	99.75
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	99.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	92.75
Italmérsi jog megváltási kötvény	98.—
Horvát-szlavón földtehermentesítési kötvény	94.—
Magyar nyeresemény-sorsjegy-kölcsön	164.50
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	139.50
Osztrák járadék papirban	98.70
Osztrák járadék ezüstben	98.50
Osztrák járadék aranyban	98.50
Osztrák korona járadék	98.75
Osztrák államsorsjegyek	136.50
Osztrák magyar bankrészevény	17.65
Magyar hitelbankrészevény	743.50
Osztrák hitelintézet részevény	737.60
Párisi vista	96.42
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	19.25
Németbirodalmi márka	118.35
London vista	242.90
20 márkás arany	23.66

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Árverési hirdetmény.

A Nagyvárad város tulajdonát képező a Fő-utca és a városi Színház közt épülőben levő Bazar-palotában 14 üzlethelyiség és 3 nagyobb emeleti lakás bérbeadására folyó évi május hó 8-ikán d. u. 3 órakor a városház nagytermében árverés fog tartatni.

Kikiáltási árak a következők: az I. számú bolt helyiség 4400 korona, a IV., V., VI. és VII. számú boltoké 1600—1600 korona, a IX. számú bolté 2200, a X., XI., XII. és XIII. számú boltoké 1500—1500 korona, a XVII. sz. bolt helyisége 900 korona, a XIX. sz. bolt helyisége 500 korona, a XXI. sz. bolt helyisége 500 korona, a XXII. sz. bolt helyisége 700 korona, az I. sz. lakás kikiáltási ára 1800 korona, a II. sz. lakásé 1400 korona, a III. sz. lakásé 1400 korona.

Árverelni lehet szóval, vagy zárt ajánlatok által.

Árverelők tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban az árverelő küldöttség elnökének kezeihez letenni, vagy a fel-tüntetett időpontig beadandó s egy ko-ronás bélyeggel ellátandó zárt ajánlatai-hoz csatolni.

Megjegyeztetik, hogy a bolt és üz-lethelyiségek között néhány cukrázda vagy sörcsarnok berendezésére alkalmas. A bérelt helyiségben azonban bodega-üzlet berendezése nincs megengedve.

Az árverési feltételek s tervrajzok a jogügyi s gazdasági ügyosztályban (Vá-rosház, emelet) a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

A tett ajánlatok árverelőket azonnal, Nagyvárad városát azonban csak a t. h. bizottság jogerős határozata után kö-telezik.

Nagyvárad, 1900. április hó 25-én.

Komlóssy József,

jogügyi s gazdasági tanácsnok.

Ő csász. és apost. kir. Főlségének legfelsőbb rendeletére.

XXXIII. csász. királyi államsorsjáték

a birodalom inneni részének jótékony céljaira.

Ezen Ausztriában egyedüli törvényesen engedélyezett

pénzsorsjáték

16.514 készpénzbeli nyereményeket tar-talmaz, 410.200 korona összértékben.

A főnyeremény 200.000 koronát tesz.

A húzás visszavonhatatlanul 1900. évi június hó 7-én történik.

Egy sorsjegynek ára 4 korona.

Sorsjegyek kapotók: Az államsorsjáték osztályánál Bécsben, I., Riemergasse 7., lottógyűjteményekben, dohánytőzsdékben, adó-, posta-, távirat- és vasuti-hivatalokban, váltóüzletekben, s. a. t. Játzótervek sors-jegyvevők számára ingyen.

A sorsjegyek portómentesen küldetnek át.

A cs. kir. lottójövedéki igazgatóságtól. Államsorsjátékok osztálya.

VASUTI MENETREN D.

Érvényes 1899. évi október 1-től.

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.				Vaskóh—Belényes—Nagyvárad				Nagyvárad—Gyoma				Gyoma—Nagyvárad.			
V. v.		Sz. v.		Sz. v.		Th. v. sz. sz.		V. v.		Sz. v.		Sz. v.		V. v.	
Nagyvárad ind.	3 50	2 40	Vaskóh ind.	4 30	2 30	Nagyvárad ind.	5 50	1 54	Gyoma ind.	3 40	2 30				
V.-Velenceze >	4 05	2 51	Lunka-Rézbánya >	4 42	2 43	Ósi >	6 09	2 08	Déva-Ványa >	4 37	3 35				
Félix-Fürdő >	4 32	3 13	Szudrics >	5 09	3 12	Uj-Palota >	6 24	2 22	Körös-Ladány >	5 13	4 22				
Kardó >	4 50	3 27	Belényes >	5 37	3 52	Gyires >	6 41	2 34	Szeghalom >	5 40	4 50				
Magyar-Gyepes >	5 50	4 17	Sonkolyos >	5 58	4 15	Körösszeg >	7 02	2 53	Vésztő >	6 12	5 20				
Tasádfő >	6 07	4 31	Belényes-Ujlak >	6 10	4 27	Szakál >	7 39	3 22	Kót >	6 38	6 00				
Drák-Cséke >	6 30	4 45	Borz >	6 19	4 37	Nagy-tóti >	7 55	3 36	Iráz >	6 52	6 20				
Magyar-Cséke >	6 50	4 55	Sólyom >	6 35	4 58	Komádi >	8 25	3 49	Komádi >	7 10	7 06				
Dused >	7 05	5 12	Gyanta >	6 56	5 19	Iráz >	8 42	4 06	Nagy-tóti >	7 22	7 15				
Szombatság-Rogoz >	7 46	5 47	Hollód >	7 10	5 34	Kót >	9 19	4 31	Szakál >	7 48	7 48				
Hollód >	7 58	5 58	Szombatság-Rogoz >	7 31	6 03	Vésztő >	9 44	4 56	Körösszeg >	8 11	8 13				
Gyanta >	8 12	6 11	Dused >	7 55	6 34	Szeghalom >	10 34	5 47	Gyires >	8 33	8 22				
>	8 38	6 36	Magyar-Cséke >	7 58	6 49	Körös-Ladány >	11 —	6 05	Uj-Palota >	8 47	8 54				
>	8 53	6 50	Drág-Cséke >	8 26	7 17	Déva-Ványa >	12 03	6 55	Ósi >	9 03	9 13				
Belényes-Ujlak >	9 05	7 01	Tasádfő >	8 40	7 33	Gyoma érk.	12 45	7 40	Nagyvárad érk.	9 20	9 32				
Sonkolyos >	9 18	7 13	Magyar-Gyepes >	8 54	7 50	Nagyvárad—Érmihályfalva				Érmihályfalva—Nagyvárad.					
Belényes >	10 04	7 47	Kardó >	9 27	8 31	Vegyes v.		Sz. v.		Érmihályfalva ind.		Sz. v.		Vegyes v.	
Szudrics >	10 27	8 09	Félix-Fürdő >	9 40	8 45	Nagyvárad ind.	6 50	4 10	Érmihályfalva ind.	5 05	5 30				
Lunka-Rézbánya >	10 56	8 34	V.-Velenceze >	10 01	9 09	B.-Püspöki >	7 17	4 26	Érselind >	5 37	6 00				
Vaskóh érk.	11 12	8 49	Nagyvárad érk.	10 11	9 19	Bihar >	7 44	4 49	Székelyhid >	6 14	6 23				
Székelyhid—Margitta				Margitta—Székelyhid				Nagyvárad ind.				Érmihályfalva ind.			
V. v.		V. v.		V. v.		V. v.		V. v.		V. v.		V. v.		V. v.	
Székelyhid ind.	9 50	7 55	Margitta ind.	4 35	4 45	Nagyvárad ind.	6 50	4 10	Érmihályfalva ind.	5 05	5 30				
Apátkeresztur >	10 46	8 41	Monos-Petri >	4 46	4 56	B.-Püspöki >	7 17	4 26	Érselind >	5 37	6 00				
V.-Ábrány >	11 03	8 55	V.-Ábrány >	4 57	5 08	Bihar >	7 44	4 49	Székelyhid >	6 14	6 23				
Monos-Petri >	11 16	9 06	Apátkeresztur >	5 13	5 26	Paptamási >	8 13	5 15	Nagykágya >	6 27	7 00				
Margitta érk.	11 28	9 16	Székelyhid ér. reg.	5 54	6 07	Gyapoly >	8 29	5 30	B.-Diószeg >	6 42	7 20				
								B.-Diószeg >		Gyapoly >		Paptamási >		Bihar >	
								Nagykágya >		Gyapoly >		Paptamási >		Bihar >	
								Székelyhid >		Gyapoly >		Paptamási >		Bihar >	
								Érselind >		Gyapoly >		Paptamási >		Bihar >	
								Érmihályfalva érk.		Gyapoly >		Paptamási >		Bihar >	
								10 08		6 47		8 04		8 48	
								10 44		7 21		8 21		9 09	

† A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint vankitüntetve. — A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelentik. * -gal jelzettek feltételes megálló helyek.